

Sprawa C-491/10 PPU

Joseba Andoni Aguirre Zarraga

przeciwko

Simone Pelz

(wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym
złożony przez Oberlandesgericht Celle)

Współpraca sądowa w sprawach cywilnych — Rozporządzenie (WE)
nr 2201/2003 — Jurysdykcja oraz uznawanie i wykonywanie orzeczeń w sprawach
mażeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej —
Odpowiedzialność rodzicielska — Prawo do pieczy — Urowadzenie dziecka —
Artykuł 42 — Wykonanie wydanego przez właściwy sąd (hiszpański)
orzeczenia zarządzającego powrót dziecka, w odniesieniu do którego
zostało wystawione zaświadczenie — Właściwość sądu wezwanego
(niemieckiego) do odmówienia wykonania wspomnianego orzeczenia
w przypadku poważnego naruszenia praw dziecka

Stanowisko rzecznika generalnego Y. Bota przedstawione w dniu 7 grudnia
2010 r. . . . . I - 14251

Wyrok Trybunału (pierwsza izba) z dnia 22 grudnia 2010 r. . . . . I - 14282

Streszczenie wyroku

1. *Pytania prejudycjalne — Pilny tryb prejudycjalny — Przesłanki — Badanie z urzędu przez Trybunał*
(regulamin postępowania przed Trybunałem, art. 104b akapit pierwszy)

2. *Współpraca sądowa w sprawach cywilnych — Jurysdykcja oraz uznawanie i wykonywanie orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej — Rozporządzenie nr 2201/2003 — Zarządzające powrót bezprawnie zatrzymanego dziecka, wydane w państwie członkowskim pochodzenia orzeczenie, w odniesieniu do którego zostało wystawione zaświadczenie*
(Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, art. 24; rozporządzenie Rady nr 2201/2003, art. 42 ust. 2 akapit pierwszy lit. a))
3. *Współpraca sądowa w sprawach cywilnych — Jurysdykcja oraz uznawanie i wykonywanie orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej — Rozporządzenie nr 2201/2003 — Zarządzające powrót bezprawnie zatrzymanego dziecka, wydane w państwie członkowskim pochodzenia orzeczenie, w odniesieniu do którego zostało wystawione zaświadczenie*
(Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, art. 24; rozporządzenie Rady nr 2201/2003, art. 42)

1. Trybunał uznaje potrzebę pilnego wydania rozstrzygnięć w sytuacjach wprowadzenia dziecka, między innymi gdy rozdzielenie dziecka i rodzica, któremu wstępnie przyznano pieczę, choćby tylko tymczasowo, wywołuje ryzyko pogorszenia relacji między ojcem i dzieckiem lub zepsucia tychże relacji, a także ryzyko spowodowania szkody psychicznej.

Zatem gdy dziecko zostało rozdzielone z ojcem ponad dwa lata temu i gdy ze względu na odległość i na napięte relacje między rodzicami dziecka, istnieje poważne i konkretne ryzyko całkowitego braku kontaktu między dzieckiem i jego ojcem w trakcie postępowania toczącego się przed sądem krajowym, Trybunał może zadecydować o rozpoznaniu

odesłania prejudycjalnego w trybie pilnym gdy zastosowanie zwykłego trybu postępowania w odniesieniu do wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym mogłoby wywołać poważną szkodę, ewentualnie szkodę niedającą się naprawić, dla relacji między rodzicem i jego dzieckiem, a także jeszcze bardziej utrudnić jego integrację w ramach jego środowiska rodzinnego i społecznego w razie ewentualnego powrotu do miejsca, w którym przebywało przed wprowadzeniem.

(por. pkt 39–41)

2. Przewidziane w art. 24 karty praw podstawowych Unii Europejskiej i w art. 42 ust. 2 akapit pierwszy lit. a) rozporządzenia nr 2201/2003, dotyczącego jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylającego rozporządzenie nr 1347/2000, prawo dziecka do bycia wysłuchanym nie wymaga, aby sąd państwa członkowskiego pochodzenia koniecznie przeprowadził wysłuchanie, ale nakłada obowiązek zapewnienia, że istnieją procedury i warunki prawne pozwalające dziecku na swobodne wyrażenie jego poglądów i że poglądy te brane są przez sąd pod uwagę. Innymi słowy co prawda art. 24 karty praw podstawowych i art. 42 ust. 2 akapit pierwszy lit. a) rozporządzenia nr 2201/2003 nie wymagają, aby dziecko zawsze było wysłuchiwane przez sąd państwa członkowskiego pochodzenia, co pozostawia temu sądowi pewien zakres swobody uznania, niemniej jednak jeżeli sąd ten podejmie decyzję o wysłuchaniu dziecka, przepisy te wymagają, aby mając na uwadze najlepszy interes dziecka i indywidualne

okoliczności każdego przypadku, zastosował on wszelkie odpowiednie środki w celu doprowadzenia do takiego wysłuchania, tak aby poprzez udostępnienie dziecku rzeczywistej i skutecznej możliwości wyrażenia jego poglądów skuteczność (effet utile) wspomnianych przepisów była przestrzegana. W tym samym celu sąd państwa członkowskiego pochodzenia w miarę możliwości – i również w tym kontekście mając na uwadze najlepszy interes dziecka – powinien zastosować wszelkie środki pozostające w jego dyspozycji na podstawie jego prawa krajowego, a także skorzystać z instrumentów transgranicznej współpracy sądowej, włącznie z tymi, które przewidziane zostały w rozporządzeniu nr 1206/2001 w sprawie współpracy między sądami państw członkowskich przy przeprowadzaniu dowodów w sprawach cywilnych lub handlowych.

(por. pkt 65–67)

3. Gdy orzeczenie zarządzające powrót bezprawnie zatrzymanego dziecka jest wydawane bez wysłuchania dziecka, właściwy sąd państwa członkowskiego wykonania nie może się sprzeciwić wykonaniu takiego orzeczenia, w stosunku do którego zostało wystawione zaświadczenie, na podstawie tego, że sąd państwa członkowskiego pochodzenia, który to orzeczenie wydał, naruszył art. 42 rozporządzenia nr 2201/2003 dotyczącego jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylającego rozporządzenie nr 1347/2000 interpretowany zgodnie z art. 24 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, ponieważ ocena, czy takie naruszenie miało miejsce, należy do wyłącznej właściwości sądów państwa członkowskiego pochodzenia.

W istocie ustanowione w rozporządzeniu nr 2201/2003 systemy uznawania i wykonywania orzeczeń sądowych wydanych w państwie członkowskim opierają się na zasadzie wzajemnego zaufania państw członkowskich, że ich krajowe porządki prawne są w stanie zaferować równoważne i skuteczne poziomy ochrony praw podstawowych uznanych na płaszczyźnie Unii, w szczególności w karcie praw podstawowych. To właśnie w ramach porządku prawnego państwa członkowskiego pochodzenia

zainteresowane strony powinny korzystać ze środków odwoławczych pozwalających na zakwestionowanie zgodności z prawem orzeczenia, w stosunku do którego wydane zostało zaświadczenie na podstawie art. 42 rozporządzenia nr 2201/2003.

(por. pkt 70, 71, 75; sentencja)